

ERIA255 Harjoittelu erityisopetuksessa ohjaavan opettajan ohjeet

OPINTOJAKSON SISÄLTÖ JA OSAAMISTAVOITTEET

ERIA255 Harjoittelu erityisopetuksessa on osa Jyväskylän yliopiston *Erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavia opintoja* (eli erilliset erityisopettajan opinnot). ERIA255 harjoittelu on pakollinen kaikille erillisiä erityisopettajan opintoja suorittaville opiskelijoille, eikä sitä voi korvata aiemmalla erityisopetuksen työkokemuksella. Opintojakson keskeisenä sisältönä ovat opetuksen ja tuen suunnittelu, toteutus ja arviointi.

Opintojakson suoritettuaan opiskelijan tulisi osata

- tunnistaa ja arvioida kehityksen ja oppimisen tukemisen haasteita
- suunnitella ja toteuttaa opetusta yksilöllisiin tarpeisiin pohjaten
- valita erilaisia eettisesti ja teoreettisesti perusteltuja työtapoja, menetelmiä ja materiaaleja yksilö- ja ryhmäkohtaisesti
- soveltaa konsultatiivista työtettä
- perustella monitahoisien yhteistyön merkitystä ja toimia yhteisöllisyyttä kehittäen
- kuvata omaa toimintaansa sekä reflektoida erityisopettajaksi kehittymistään

OPINTOJAKSON TOTEUTUS

Opiskelijan tulee suorittaa harjoittelu siinä hakuryhmässä, jossa on tullut valituksi erillisiin erityisopettajan opintoihin.

1. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen erityisopettaja: Harjoittelu suoritetaan varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa.
2. Erityisluokanopettaja: Harjoittelu suoritetaan erityisluokanopetuksessa tai erityisopetuksessa perusasteella tai toisella asteella.
3. Erityisopettaja: Harjoittelu suoritetaan erityisopetuksessa perusasteella tai toisella asteella.

Harjoittelu tulee suorittaa **muodollisesti kelpoisen erityis- tai erityisluokanopettajan ohjauksessa**.

Harjoittelun tulee **kestää vähintään kolme viikkoa (15 työpäivää)**, mutta on hyvä varautua pidempään harjoitteluaikaan, mikäli se on harjoittelupaikan kannalta mielekästä. Harjoittelu suoritetaan itse valitsemana ajankohtana erillisten erityisopettajaopintojen intensiivijaksojen ulkopuolella vähintään 3 viikon mittaisena yhtenäisenä jaksone. Harjoittelujakson voi katkaista vain koulun tai päiväkodin lomajakso tai erillisten erityisopettajaopintojen intensiiviviikko. Harjoittelua ei voi siis suorittaa lyhyissä esimerkiksi muutaman päivän jaksoissa.

Harjoittelun voi suorittaa syksyllä tai keväällä. Mikäli opiskelijalla ei ole lainkaan tai on vain vähän kokemusta erityisopettajan tehtävistä, suosittelomme harjoittelun suorittamista keväällä. Harjoittelun voi suorittaa opiskelijan valitsemalla paikkakunnalla. Harjoittelun voi tarvittaessa suorittaa omalla työpaikalla, mutta ei omassa työtehtävässä, eikä omien oppilaiden opetuksessa. Opetusharjoittelua ei voi korvata aikaisemmalla työkokemuksella.

Harjoittelun kokonaistuntimäärä on 135 tuntia ja siihen sisältyy:

- opiskelijan **omaa opetusta 35 tuntia** (Laskennallisesti 35 x 45 min eli opiskelijan tulee pitää opetusta 1350 min, mikä tarkoittaa 18 x 75 min jne.)
  - Tarvittaessa (esim. toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa tai lukiossa) opetustuntimäärä voidaan laskea joustavasti ohjaavan opettajan työnkuvan mukaisesti
- opetustuntien/ -tuokioiden suunnittelua
- ohjaavan opettajan muuhun työnkuvaan ja työyhteisöön tutustumista (esim. yhteistyö eri tahojen kanssa, konsultointi)
- ohjaavan opettajan ohjausta 6 tuntia
- Harjoittelutehtävän tekeminen. Opiskelija voi valita jommankumman seuraavista tehtävistä:
  - Perehtyy tarkemmin johonkin *tutkimusperustaiseen opetusmenetelmään* ja soveltaa sitä harjoittelussaan.
  - Laatii *kohdennetun tuen suunnitelman* jollekin opettamalleen oppilaalle tai ryhmälle.
- Opiskelija saa tehtävään tarkemmat ohjeet ja ohjausta harjoittelun aloitusseminaarissa ja kotiryhmänsä ohjaavalta opettajalta.
- lisäksi opiskelijat osallistuvat yliopistolla läsnäolovelvollisiin aloitus-, pien- ja päättöseminariin (8 tuntia) ja tutustuvat harjoittelun ja harjoitteluraportin kannalta keskeiseen kirjallisuuteen sekä kirjoittavat harjoitteluraportin.

Opiskelijan pitämät opetustunnit

Harjoittelun aikana opiskelija pitää 35 opetustuntia (yksi oppitunti lasketaan 45 minuutin mukaan), joiden sisältö määräytyy harjoittelupaikan oppituntien mukaisesti. Opetus voi olla yksilö-, pienryhmä-, erityisluokka- tai samanaikaisopetusta. Oppituntien suunnittelu voi vaihdella opetusmuodon mukaan, mutta olennaista on, että opiskelija ottaa haltuun opetettavan sisällön, tutustuu oppilaisiin/ opettavaan ryhmään ja sen tuen tarpeisiin sekä mahdollisuuksien mukaan suunnittelee opetusta yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppitunnin sisältö voi liittyä jonkin opiskeltavan oppiaineen sisältöihin tai ohjattavien oppilaiden taitojen tukemiseen.

Opetustunneista ja niiden ajankohdasta on hyvä sopia opiskelijan kanssa heti harjoittelun alkuvaiheessa. Sopikaa, miten ja millä tarkkuudella opiskelija palauttaa ohjaavalle opettajalle tuntisuunnitelman ennen opetustuntejaan. Opiskelijat koostavat pitämistään opetustunneista (35 tuntia) tuntikoosteen, johon kirjaavat kaikki pitämänsä opetustunnit. Ohjaava opettaja tarkastaa ja allekirjoittaa tuntikoosteen harjoittelun loppuksi. Lisäksi opiskelija tekee kolmesta pitämästään opetustunnista tarkemmat tuntisuunnitelmat, joihin ohjaava opettaja kirjoittaa palautteen.

Mihin opiskelijan tulisi osallistua harjoittelun aikana

Mikäli mahdollista, ota opiskelija mukaan kaikkiin niihin tilanteisiin, joita erityisopettajan työhösi harjoittelujakson aikana kuuluu. Opiskelija on vaitiolovelvollinen harjoittelussa kuulemistaan ja näkemistään asioista. Tästä on hyvä keskustella hänen kanssaan myös harjoittelun alkaessa. Mikäli opiskelija ei voi osallistua kaikkeen erityisopettajan toimintaan harjoittelujaksonsa aikana, on siitä hyvä keskustella opiskelijan kanssa ja kertoa hänelle, miksi osallistuminen ei ole mahdollista.

Ohjaavan opettajan palaute opiskelijalle

Harjoittelun aikana opiskelijalla on oikeus saada palautetta opetuksestaan ja toiminnastaan harjoittelussa. Sovi opiskelijan kanssa, miten (suullisesti vai kirjallisesti) annat palautetta opiskelijalle pidetyistä opetustunneista ja muista erityisopettajan työhön liittyvistä tehtävistä, joihin opiskelija on osallistunut. Harjoittelusta annetaan myös kirjallinen loppupalaute Vasara-järjestelmässä, johon löytyvät ohjeet alla.

HARJOITTELUN DOKUMENTOINTI VASARA-JÄRJESTELMÄSSÄ

Harjoittelusopimus

Opiskelija etsii itse harjoittelupaikan ja valitsee itselleen sopivan harjoitteluajankohdan. Opiskelijat tekevät harjoittelupaikan kanssa sopimuksen harjoittelusta. Harjoittelusopimus tulee olla tehtynä hyvissä ajoin ennen harjoittelun alkua. Sopimuksen laatimista varten opiskelija tarvitsee harjoittelun ohjaajan sähköpostiosoitteen ja puhelinnumeron. Huomaa, että voit toimia harjoittelun ohjaajana vain, jos sinulla on varhaiskasvatuksen erityisopettajan, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan kelpoisuus.

Ensimmäinen vaihe: perustietojen antaminen Vasarassa

Saat opiskelijalle antamaasi sähköpostiosoitteeseen linkin Vasaraan. Tässä vaiheessa sinulta kysytään tietoja itsestäsi ja esihenkilöstäsi. On tärkeää, että sähköpostiosoitteet ja puhelinnumerot ovat oikein, sillä niitä tietoja tarvitaan sopimuksen laatimiseen ja sähköiseen allekirjoitukseen. **Huomioi, että annat puhelinnumeron, johon voi laittaa suoraan tekstiviestejä, koska Vasara käyttää tekstiviestivarmennusta kirjautumisessa.**

Toinen vaihe: sähköinen allekirjoitus

Sähköisen allekirjoituksen tekevät opiskelija, harjoittelua ohjaava opettaja, ohjaavan opettajan esihenkilö sekä yliopistolla harjoittelua ohjaava opettaja. Kaikki allekirjoittajat saavat linkin allekirjoitusjärjestelmään omaan sähköpostiinsa, joka on annettu edellisessä vaiheessa. Järjestelmään kirjaudutaan puhelimeen tulevalla koodilla. Kun kaikki asianosaiset ovat allekirjoituksen tehneet, on sopimus harjoittelusta syntynyt. Jos kaikki osapuolet eivät allekirjoita sopimusta, Vasara-prosessi jää jumiin, eikä opiskelija pääse palauttamaan harjoitteluraporttia, eikä harjoittelun ohjaaja saa korvausta ohjauksestaan.

Loppupalaute harjoittelusta Vasaraan

Loppupalaute harjoittelusta opiskelijalle kirjoitetaan Vasarassa. Saat harjoittelun päätyttyä linkin Vasaraan omaan sähköpostiisi. Palautteeseen on hyvä kirjata paitsi tehtäviä ja toimintoja, joihin opiskelija on harjoittelun aikana osallistunut, myös palautetta opiskelijan toiminnasta harjoittelun aikana. Palautetta kirjoittaessasi pidä mielessä, että palaute on myös oppimiskokemus, joka parhaimmillaan kertoo, millaista osaamista opiskelijalla on. Ole tarkka ja kannustava, mutta samalla rehellinen palautteessasi. Harjoittelusta annettavaa palautetta opiskelijat käyttävät toisinaan myös työpaikkoja hakiessaan. Kirjoittamasi palaute näkyy opiskelijan lisäksi myös yliopistolla harjoittelua ohjaavalle opettajalle.

Harjoittelupalkkion maksaminen sähköisesti

Opetuksen järjestäjillä on erilaisia käytänteitä harjoittelupalkkion maksamiseen. Palkkio maksetaan opetuksen järjestäjän käytänteiden mukaisesti ohjaavalle opettajalle itselleen tai organisaatiolle. Kummassakin tapauksessa maksetaan korvaus 6 ohjaustunnista (6 x 41 e). Tieto palkkionsaajasta kerrotaan Vasara-järjestelmässä.

Vaihtoehto 1: Korvaus maksetaan suoraan ohjaavalle opettajalle. Palkkion maksaminen tapahtuu sähköisesti. Maksatusta varten tarvittavat tiedot annetaan Vasarassa. Varaa valmiiksi ennen Vasaran

käyttöä pankkiyhteystietosi (tilinumero ja BIC-tunnus). Halutessasi voit liittää mukaan tässä vaiheessa myös verokorttisi. Mikäli haluat toimittaa verokortin erikseen, löytyy tarkemmat tiedot tähän myös Vasarasta.

Vaihtoehto 2: Korvaus maksetaan organisaatiolle. Mikäli opetuksen järjestäjän käytäntö on, että palkkio maksetaan organisaatiolle, tulee palkkiosta lähettää lasku Jyväskylän yliopistolle. Yliopistolla on käytössä sähköinen laskutusjärjestelmä. Tarkemmat laskutusohjeet löytyvät yliopiston sivuilta (JYUlaskutus). Linkki ohjeisiin löytyy myös Vasara-järjestelmästä. Sähköisessä laskussa tulee näkyä seuraavat tiedot:

- ERIA255 Harjoittelu erityisopetuksessa (EOK)
- Opiskelijan nimi
- Harjoitteluajankohta (alku- ja loppupäivämäärät)
- Opiskelijan kotiryhmän opettajan nimi (löytyy esim. harjoittelusopimuksesta) /21000288

Toivomme, että nämä tiedot auttavat teitä yhteisen oppimiskokemuksen luomisessa. Tarvittaessa voit olla yhteydessä myös meihin harjoittelua ohjaaviin opettajiin.

Suuri kiitos, että ohjaat opiskelijaa erityisopettajuuteen kasvamisessa!

Sanna Pitkänen (kotiryhmä 1)
Yliopistonopettaja
sanna-leena.sl.pitkanen@jyu.fi

Lauri Rätty (kotiryhmä 2)
Yliopistonlehtori
lauri.m.ratty@jyu.fi

Airi Hakkarainen (kotiryhmä 3)
Yliopistonlehtori
airi.m.hakkarainen@jyu.fi

Anssi Roiha (kotiryhmä 4)
Yliopistonlehtori
anssi.s.roiha@jyu.fi

Anne-Mari Kinnunen (kotiryhmä 5)
Yliopistonopettaja
anne-mari.am.kinnunen@jyu.fi